

Täna, mil Eestis räägitakse palju küberjulgeolekust ja kübersõdadest, et sellest on meie väikese riigi jaoks saanud rahvusvahelises plaanis meie oma Suur Teema, võime üsna kindlad olla, et meie teadmised ja kogemused ses vallas, aga ka võimekus neid teistele vahendada on olnud erakordselt viljakas. Äsja lõppenud Müncheni julgeolekukonverentsil käsitleti küberjulgeolekut suurimas mahus kui kunagi varem. Eesti on teiste hulgas suutnud oma kolleege veenda, et küberjulgeolek pole pelgalt siseriiklik teema. Meie siin kodus teame, et küberrünnakud võivad kerge vaevaga tasalülitada terveid kogukondi, linnu ja isegi riike. Jätta inimesed muude asjade kõrval ilma kõige põhilisemast: veest ja toasoojast. Meile pole võõrad terminid nagu internetipolitsei või ka küberajateenistus. Ent miks see kõik nii pööraselt tähtsaks on saanud?

Sellest me täna siin räägimegi. Internet – see pole enam mäng – see ongi meie elu. Sest meie elust on märkimisväärne osa kolinud netiavarustesse. Me suhtleme seal nii sõprade kui ka vaenlastega; me ajame riigiasju, aga sinna on kolinud ka kuritegevus. Me maksame oma igapäevaseid arveid, aga samas korraldatakse ka ilma suurimaid raharöövde. Rusikaid viibutavale koolivägivallale teeb netis vahav ahistamine ja vaimne vägivald ilmselt juba silmad ette.

Eesti lapsed kasutavad Euroopa Liidu lastest kõige enam internetti. Me juhime uhkelt seda edetabelit juba üsna mitu aastat. Ent meie, vanemad, kes oma võsukeste tegemiste ja huvidega kursis peaksime olema, oleme huvi poolest selle vastu, kus ja kellega nad netis toimetavad – Euroopa viimased. Mida see tähendab? Seda, et meie lapsed on netis valitsevate ohtude eest kõige kaitsetumad. Tõsi, internetti kinni ei keera ja globaalsest suhtlemisvõimalusest keegi enam loobuda ei taha. Seda polegi vaja. Turvalisus internetis sõltub otsesest teadlikkusest: infost nii võimaluste kui ohtude kohta. On kujuteldamatu, kui näiteks rohkem kui pool meie suhtlusringkonnast kõnniks ringi end üleni varjates: mask näol ja kostüüm üll. Nii et sa tema vanust ega isegi sugu tuvastada ei või. Sest netis saab ju identiteete ja häält muuta just selliseks nagu tahad. Ent just sellisena saab kirjeldada paljusid neti „sõpruskondi“. Mitte üksi see pole meie laste kasvukeskkonnas muutunud. Üks näide: kui vanasti oli näiteks talulapsel 4 sõpra, kellest üks osutus vägivaldseks, moodustas see tema sõpruskonnast 25%. Tänapäevase lapse 2000 „laikijast“ moodustab 25% juba 500 inimest! Kui laps ei tea, kuidas virtuaalsed võõrad oma personaalsest infost eemal hoida, on hädad kiired tulema. Kui me ei tea, et netiavarustes leidub huvitavale ja vajalikule teabele külluses näiteks lehekülgi, mis õhutavad enesetappudele, anoreksijale, sallimatusele, müüvad keelatud aineid, hasartmänge ja pornot, rääkimata kurjategijaist, kes oskuslikult maskeerituna oma ohvreid globaalses väljas jahivad, satume nende haardesse ka lihtsalt naiivsusest ja tahtmatult.

Hirm pole õige abimees. Ent internet areneb pöörase kiirusega ja meie lapsed on siin meist alati ees. Meil on õigus, lausa kohustus teada, kus, kellega ja millega nad oma aega veedavad, olgu

siis virtuaalses või maises maailmas. Sest täna on see üks ja seesama. Meie elu.

Ma soovin kõigile huvitavat konverentsi ja jõudu oma lastega sammu pidada. See on meie – lastevanemate – üks suurimaid väljakutseid.